

Arkivverket
postmottak@arkivverket.no

Dijá siev. /Deres ref.:

Mijá siev. /Vár ref.:
20/00090-30Biejuvve /Dato:
01.07.2022

Sluttrapport for prosjekt 2048 - 20/17088 Digitalisering og tilgjengeliggjøring av Árran Julevsáme guovdásj/Lulesamisk senters fotosamling

Vi viser til bevilgning av 09.12.2020 på kr. 393 000 til utviklingstiltaket, deres ref. 2020/17088, samt utsettelse for sluttrapportering til 01.07.2022, deres ref. 2020/17088-7.

Prosjektet er i hovedsak gjennomført som beskrevet i søknaden og prosjektbeskrivelsen, med noen endringer.

Ingress:

Prosjektet digitalisering og tilgjengeliggjøring av Árran Julevsáme guovdásj/Lulesamisk senters fotosamling startet opp da Árran i et samarbeid med Arkiv i Nordland søkte om arkivutviklingsmidler for å få digitalisert og tilgjengeliggjort Árrans ikke-digitaliserte fotosamling bestående av papirfoto og slids. Fotosamlingen representerer foto i en hundreårsperiode med bilder fra begynnelsen 1900-tallet fram til 2000-årene. Prosjektet ble tildelt arkivutviklingsmidler med kr. 393 000. Prosjektoppstart var 1. januar 2021 og prosjektet har vart fram til 17. juni 2022. Prosjektet har skaffet oversikt over Árrans ikke-digitaliserte fotosamling som viste seg å være langt større da denne oversikten forelå. Prosjektet har digitalisert i overkant av 18 800 foto. Arbeidet med metadata og tilgjengeliggjøring ble forsinket, og er bare i mindre grad utført grunnet forsinkelser og få tilgjengelige faglige ressurser. Fotosamlingen dokumenterer og gir en oversikt over lulesamisk samfunn, kultur og levemåte i et kystsamisk miljø. Dette har både nasjonal samisk verdi, og stor verdi i arbeidet med å synliggjøre samenes del av Nordlands historie, kultur og samfunnsliv. Samlingen vil også bidra til synliggjøring og styrking av lulesamisk kulturarv særlig knyttet til samisk språk, duodje (samisk handverk/koftebilder), samiske stedsnavn og samiske slektsnavn når den siste delen av prosjektet blir realisert.

Tidsperiode: 1, januar 2021 – 17. juni 2022.

Innledning

I søknaden og prosjektbeskrivelsen var det lagt vekt på at Árrans ikke-digitaliserte fotosamling av papirfoto og slids med foto fra begynnelsen av 1900-tallet fram mot 2000-årene skulle digitaliseres og tilgjengeliggjøres. Fotosamlingen består av foto fra begynnelsen av 1900-tallet, mellomkrigstiden, krigstiden, etterkrigstiden og samtiden fram mot 2000-tallet.

Arbeidet er utført i et samarbeid med Arkiv i Nordland som er arkivinstitusjonen i Nordland med ansvar for offentlige og privatarkiver. Arkiv i Nordland har stått for katalogisering og emballering av originalfoto og digitalisering av foto. Árrans har stått for gjennomgang av fotosamlingen, utarbeidelse av avleveringsliste, pakking og frakt mellom Drag og Bodø. I tillegg skulle Árran stå for registrering i PRIMUS, metadatas og tilgjengeliggjøring av fotosamlingen, særlig den eldste delen siden den i mindre grad er knyttet til personvern hensyn/og opphavsrettslige bestemmelser. Tilgjengeliggjøring er i hovedsak planlagt formidlet på digitaltmuseum.no, men også mulige fotoutstillinger som Árran selv kan utvikle, og i artikler m.v.

Om gjennomføringen

Målet med prosjektet var å:

- Få skaffet oversikt over den totale ikke-digitaliserte fotosamlingen til Árran Lulesamisk senter. Mål oppnådd.
- Få ordnet, emballert og digitalisert hele samlingen. Mål oppnådd.
- Få lagt inn metadatas ut fra samisk perspektiv. Mål ikke oppnådd.
- Få tilgjengeliggjort deler av samlingen. Mål delvis oppnådd. (Noen bilder i Árrans sommerutstilling 2022).

I det følgende gjennomgås enkelte sider ved prosjektet sett i sammenheng med søknaden og prosjektbeskrivelsen.

Forarbeid

I søknaden antydde vi en fotosamling i overkant av 11 000 foto. Gjennomgang av fotosamlingen viste seg å være mer omfattende enn først antatt, og vi brukte flere faglige ressurser og mer tid til å gå skaffe oss oversikt over fotomaterialet, hva den består av, utarbeide avleveringsliste og til pakking. Fotoene hadde fram til da blitt oppbevart i Árrans dokumentarkiv i fotoalbum,

slidsalbum og løse bilder i mapper. Etter at vi hadde skaffet oss oversikten over hele fotosamlingen, overleverte vi 58 kolli/esker med hundrevis av bilder/underskerr i hver kolli til Arkiv i Nordland for ordning, emballering og digitalisering. Når en komplett oversikt forelå, viste den seg å være lagt større enn antydnet i søknaden, og bestod i overkant av 18 800 foto. Sett i forhold til framdriftsplanen gikk over ett månedsverk i (januar/februar) 2021 kun til forberedelse fram mot levering. Sammenlignet med budsjettet er dette en regnskapsmessig endring som fremkommer av regnskapet.

Avlevering til Arkiv i Nordland ble forsinket. Det hadde noe sammenheng med Árrans muligheter for prioritering av arbeidet, men mest hadde det sammenheng med at Arkiv i Nordland ba om en forskyvet dato for avlevering enn det som var beskrevet i søknaden. Samlingen ble overlevert til Arkiv i Nordland i midten av mars 2021, fremfor februar 2021.

Katalogisering, emballering og digitalisering

Som nevnt innledningsvis stod Arkiv i Nordland for katalogisering og emballering av originalfoto og digitaliseringen av samlingen. Dette arbeidet er utført i henhold til plan for arbeidet, men tidsperioden sett i forhold til framdriftsplanen ble endret. Som nevnt skjedde avlevering til Arkiv i Nordland i midten av mars 2021. Tilsvarende ble tilbakelevering til Árran forsinket med over tre måneder sett i forhold til opprinnelig framdriftsplan. Arkiv i Nordland var ferdig med digitalisering i midten av september, fremfor midten av juni 2021, og Árran hentet bildene fra Arkiv i Nordland i siste halvdel av september 2021.

Etterarbeid

Som beskrevet i søknaden bestod etterarbeidet av å legge inn metadata som beskrevet i prosjektbeskrivelsen ut fra samisk perspektiv, kvalitetssikring mht bruk av lulesamisk språk i dette arbeidet, registrering i PRIMUS, samt tilgjengeliggjøring, spesielt av de eldste fotografiene.

Denne delen av prosjektet har ikke blitt utført slik som planlagt. Dette hadde sammenheng med flere forhold. Som en del av planleggingen for gjennomføring av etterarbeidet deltok to av museets fagansatte på grunnleggende kurs i PRIMUS-registrering i 2021 og 2022. I stedet for stedlige kurs ble de gjennomført digitalt. Læringsmål var grunnleggende kurs i PRIMUS-registrering og videregående kurs for masseimport av foto i PRIMUS.

Siden tilbakeleveringen fra Arkiv i Nordland ble noe forsinket, hadde dette betydning for det planlagte etterarbeidet. Dette fordi Árran som et mindre museum var nødt til å prioritere annet musealt arbeid høsten 2021 fremfor arbeidet med innlegging i PRIMUS og registrering av metadata. Árran har gjennomført en omfattende oppgradering av våre kulturhistoriske

magasiner, samt bygging av et helt nytt kunstmagasin. I forbindelse med dette arbeidet måtte museet prioritere å bruke de faglige ressursene til flytting av egen gjenstandssamling og annet arbeid knyttet til dette, fremfor konkret registrering og arbeid med innlegging av metadata med sikte på tilgjengeliggjøring av den digitaliserte fotosamlingen. Dette har sammenheng med museets tilgjengelige ressurser og var gjenstand for en streng prioritering. En anså arbeidet med gjenstandssamlingen høsten 2021 til å være såpass nødvendig som ikke kunne settes til side.

Planene var at etterarbeidet med fotosamlingen skulle tas opp på nyåret i år. Men to av museets fagansatte sluttet i sine stillinger 31.12.21. I tillegg har Árran gjennomført en omstilling, og arbeidet i forbindelse med oppgraderingen av de kulturhistoriske magasinene har vært prioritert vinteren og våren 2022. En mindre del av arbeidet med fotosamlingen har dog blitt gjort vinter/vår 2022. Dermed er kun en liten del av etterarbeidet utført slik som planlagt. Samlingen er mottatt og originalfoto plassert i klimaovervåket magasin. (Gjennom oppgraderingen av Árrans museumsgasiner har originalbilder fått en bedre bevaring nå enn tidligere siden Árran også har fått bygget kjølerom der foto kan oppbevares, og investert i nytt klimamålingsanlegg).

Det resterende arbeidet med samlingen som innlegging i PRIMUS, påføring av metadata og tilgjengeliggjøring overfor allmennheten måtte dessverre utsettes. Det er lite trolig at arbeidet med dette kan prioriteres i år uten tilførsel av nye fagressurser. Dette fordi andre museale oppgaver som arbeidet med tilbakeføringsprosjektet Bååstede, og arbeidet med Árrans kunstsamling, vil kreve all faglig oppmerksomhet innen samlingsforvaltningen. Vi beklager dette, men håper at vi fra 2023 kan bruke tid til etterarbeidet.

Avslutning/Oppsummering

Vi takker Arkiverket for midlene, og mener midlene har bidratt til flere forhold som ikke hadde blitt gjort hvis prosjektet ikke hadde blitt igangsatt.

For det første har Árran gjennom dette prosjektet fått en god oversikt over egen papirbasert fotosamling, noe som vi ikke hadde tidligere. Tidligere rapporteringer i museumsstatistikk viser dette. Vi har med andre ord underrapportert størrelsen på Árrans fotosamling tidligere. Med dette utviklingsprosjektet fikk fotosamlingen den nødvendige prioritering i museet som resulterte i en god oversikt over den ikke-digitaliserte fotosamlingen til Árran.

En annen god effekt av prosjektet er det gode samarbeidet vi har fått videreutviklet med Arkiv i Nordland. Etter vår vurdering er dette til stor nytte for Árran, og vi er deltakere i Arkiv i Nordlands prosjekt om Revidering av bevaringsplan for privatarkiv i Nordland fylke. I tillegg har Arkiv i Nordland hjulpet Árran med å få ordnet og emballert fotosamlingen (i syrefrie esker, fotoesker m.v.), som Árran inntil prosjektet ble startet opp, ikke har hatt egne ressurser til å kunne gjøre selv. Nå som Árran har oppgradert våre magasinfasiliteter med nytt klimamålingsanlegg og ny tidsriktige magasininnredning, har originalbildene nå fått langt bedre bevaringsforhold.

Selv om et viktig delmål med prosjektet ikke er i mål (metadata og tilgjengeliggjøring), kan fotoene benyttes på en langt bedre måte nå f.eks. i artikler, i Árrans populærvitenskapelige tidsskrift Bårjås, nettartikler m.v. når bildene er digitaliserte og tilgjengelig for museet. Bildene representerer unik dokumentasjon om lulesamisk kultur og levemåte i et kystsamisk miljø som er både av nasjonal verdi, for Sápmi og som bidrag til synliggjøring av lulesamisk kultur og samfunnsliv som en naturlig del av Nordlands historie og kultur. I tillegg representerer samlingen til synliggjøring og styrking av lulesamisk kulturarv særlig knyttet til samisk språk, duodje (samisk handverk/koftebilder), samiske stedsnavn og samiske slektsnavn når den siste delen av prosjektet blir realisert.

Prosjektet har også bidratt til ytterligere kompetanseheving innen fotoregistering i Primus og de digitale løsninger som Primus gir som en del av museets totale kompetanseheving.

Som nevnt gjenstår fortsatt et stort etterarbeid, som vi håper vi kan følge opp til neste år og de kommende årene.

Vi takker hjerteligst for midlene og for samarbeidet! Dersom det er ytterligere spørsmål, er det bare å ta kontakt.

Varrudagáj/Med hilsen

Sissel Mikkelsen (sign)
Museajádediddje/Museumsleder

Harrieth Aira
Fagleder samlingsforvaltning

Vedlegg:

Sluttregnskap, oppdatert 30.06.2022 MR.

*Dåhkkiduvvam elektråvnålasj dokumænnta I vuollájtjállema dagá
Dokumentet er elektronisk godkjent og har ingen signatur*